

MESEČNIK ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice 1 din, za vse ostale 16 din.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva c. 19. Telefoni: 30-21, 30-22, 30-23, 30-24.

LETNIK VI.

MAJ-JUNIJ 1941

ŠTEV. 5-6

Obisk pri g. Kraljevem Civilnem Komisarju

Mesec april 1941 bo za vse čase pomemben v zgodovini Slovencev. Na letošnji veliki petek so namreč italijanske čete zasedle del slovenskega ozemlja, ki spada v delovno področje Vzajemne zavarovalnice.

Kr. Komisarjat je po zaupanju Duceja prevzel gospod Emilio Grazioli, ki je že s svojimi prvimi ukrepi pokazal vse vrline spretnega državnika ter si je s svojim osvajajočim nastopom ter s svojim razumevanjem za slovenske potrebe pridobil veliko naklonjenost slovenskega ljudstva. — Dne 3. maja je Eksc. Visoki Komisar poklical k sebi zastopnike slovenskih gospodarskih in prosvetnih ustanov ter jim sporočil, da je Nj. Vel. Kralj in Cesar s posebnim odlokom podelilo avtonomno ustavo onemu delu Slovenije, ki ga je zasedla italijanska vojska. Vrhovno oblast v Ljubljanski provinci izvršuje Visoki Komisar, za katerega je bil po Ducejevem predlogu s Kraljevim odlokom postavljen dosedanji Civilni Komisar Eksc. Emilio Grazioli.

Z odlokom o avtonomni Ljubljanski provinci je po državniški modrosti Duceja zagotovljen naš narodni obstoj. Predstavniki slovenskega naroda so ob tem pomembnem dogodku izrazili vdanost in hvaležnost Kralju in Cesarju ter Duceju.

Take dalekosežne spremembe seveda vsaj v začetku rodijo motnje zlasti pri gospodarskih ustanovah. Kaj bi ne nastale težave pri zavarovalnici, kot je naša in ki ima skoraj 120.000 zavarovancev raztresenih po obsežnem ozemlju, katero je po aprilskih dogodkih prišlo pod razne uprave.

Središče Slovenije in sedež osrednjega

vodstva Vzajemne zavarovalnice je prišlo pod Italijo. Naš zavod bo s pomočjo in s posredovanjem italijanskih oblastev in uradov uredil vse potrebno, da bo Vzajemna lahko dalje poslovala.

Dne 28. aprila t. l. je zastopstvo Vzajemne zavarovalnice obiskalo najvišjega predstavnika civilne uprave na ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, Visokega Kr. Civilnega Komisarja Eksc. Emilija Graziolija in mu izrazilo v imenu upravnega odbora Vzajemne zavarovalnice pripravljenost za lojalno sodelovanje v gospodarski propleh prebivalstva, na katerega področju je razširjeno poslovanje Vzajemne zavarovalnice, ter ga istočasno zaprosilo za vso potrebno pomoč in podporo, da bi tudi v spremenjenih razmerah Vzajemna zavarovalnica mogla nadaljevati svoje zgodovinsko poslanstvo.

G. Visoki Civilni Komisar pozna Vzajemno zavarovalnico kot najmočnejšo, povsem domačo zavarovalnico, ki posluje na tem ozemlju. Zanimal se je za nekatere podrobnosti, zagotovil, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh, da bo Vzajemna čimprej mogla vzpostaviti svoje poslovanje če le mogoče v vsem obsegu, ter obljubil, da bo vodstvo zavoda podpiral v stremljenjih za dosego tega cilja.

Na koncu bodrilnega odgovora na izražene prošnje in želje je Visoki Komisar izjavil, da si bo Italija prizadevala, da ne bo v njenem delu Slovenije zaustavljen razvoj gospodarskega napredka, ki so ga Italijani našli ob zasedbi. Vzajemni zavarovalnici pa je želel čim večji propleh.

Umen berač. Berač: »Oprostite, gospod mojster, če vas moram prositi za miloščino.« — Mojster: »Kaj vendar mislite! Saj ste bili šele predvčerajšnjim pri meni!« — Berač: »Res sem vesel, da me poznate. Ko sem bil namreč predvčerajšnjim pri vas, ste mi rekli, da mi ne morete ničesar dati, ker me ne poznate. Danes me pa, hvala Bogu, poznate!«

Plačana premija ti bo v uteho v času negotovosti!

Zloba. Gospa: »Nabiram prispevke za »Dom starih gospá«. Upam, da boste tudi vi velikodušno prispevali po svojih močeh.« — Gospod: »O, prav rad! Poslal vam bom svojo taščo.«

Možje! Prava ljubezen in skrb za ženo in družino zahteva vedno tudi pravilno in dobro življenjsko zavarovanje

Našim zavarovancem!

Na številna vprašanja pojasnjujemo, da Vzajemna zavarovalnica posluje v Ljubljanski Provincii v polnem obsegu, drugod pa v mejah možnosti in tam obstoječih predpisov.

Ker je v sedanjih časih zavarovanje še prav posebno velikega pomena, svetujemo našim zavarovancem, da z rednim plačevanjem premij ohranijo svoja zavarovanja v polni veljavi. Bilo bi narobe, ako bi kdo sklicevaje se na razmere odlagal plačilo premije in se tako izpostavljal nevarnosti.

Svoje obveznosti napram zavarovancem v Ljubljanski Provincii izvršujemo točno v okviru obstoječih naredb. Tako brez nadaljnega izplačujemo vse odškodnine elementarnih zavarovanj, t. j. zavarovanj zoper požar, zoper nezgode, za jamstvo itd. Dalje v redu izplačujemo v izplačilo dospеле zavarovalne glavnice življenjskih in Karitas zavarovanj ter vse zneske, ki smo jih dolžni izplačati zaradi smrti zavarovancev. Posojila na življenjske police so trenutno mogoča le v svrhe kritja premij. Odkupi polic trenutno niso dovoljeni.

Pričakujemo, da bodo vsi naši zavarovanci tudi v prihodnje z rednim izpolnjevanjem svojih obveznosti do domače zavarovalnice dokazali svoje globoko razumevanje vrednosti in pomembnosti zavarovanja.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
V LJUBLJANI.

Dvoumna pohvala. Sodnik Peter je bil premeščen. Nekega dne je obiskal kraj svojega prejšnjega službovanja in vprašal znanca: »No, kako je sedaj pri vas? Ali je še vedno toliko barab v okraju?« — Znanec: »Odkar ste vi odšli, jih je — hvala Bogu — precej manj.«

Z njeno lastno besedo jo je ošvrknil. Drenač leži lepega sončnega dne v senci hruške na vrtu. Prigrmi nadenj žena: »Ali ni vnebovpjijoče! Takle lep dan, pa polegaš v senci!« — Drenač: »Kar mirna bodi! Včeraj si mi rekla, da nisem vreden, da bi sonce sijalo na mene.«

NE VEMO NE URE NE DNEVA...

V sadnjem času je »KARITAS« med drugim izplačala

cele zavarovalne vsote

ob smrti sledečih članov in članic:

Svetel Cecilija, Ljubljana, Vidovdanska 3.
Berce Janez, Radovljica, Podtrg 5.
Ličar Štefi, Ljubljana, Grudno nabrežje 23.
Ilešič Marija, Štavnica 111, Sv. Ana v Slov. gor.
Novak Herman, Sv. Lovrenc na Pohorju 53.
Zupančič Franc, Bistrica, p. St. Rupert.
Ferlič Elizabeta, Dežno 51, p. Makole.
Čeloliga Simon, Maribor, Tezno, Maistrova 75.
Ravljen Marjeta, Gaberke 40, p. Soštanj.
Hebar Martin, Vičanci 67, p. Vel. Nedelja.
Zamuda Jožef, Kapelski vrh 40, p. Slatina-Radenci.
Štimac Jožef, Laporje 43.
Hašner Jože, Ljubljana, Šišenski pot 52.
Bleiweis Jera, Mošnje na Gorenjskem.
Bračko Barbara, Maribor, Košaki 128.
Sušter Apolonija, Polzela 68.
Strupi Marija, Ljubljana, Tyrševa 47.
Frelj Ivan, Jesenice, Jadranska 2.
Derniš Ivan, Sv. Križ nad Jesenicami 36.
Lešnik Anton, Maribor, Košaki 47.
Cernigoj Frančiška, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta X./30.
Bevc Josip, Ljubljana, Apihova 18.
Šatler Marija, Polzela 98.
Šparovec Franc, Kamna gorica 4.
Levičar, Gunte 8, p. Krško.
Zelenik Ana, Zg. Hajdina 11, p. Ptuj.
Stopar Anton, Ljubljana, Sv. Jerneja 39.
Svetek Frančiška, Ljubljana, Jurčkova pot 82.
Škerlj Jederta, Vič, Tržaška cesta 46.
Černko Marija, Maribor, Pobrežje, Sokolska 19.
Lah Franc, Kicar 109 pri Ptuj.
Černe Franc, Zalog 79, p. D. M. v Polju.
Kureš Stefan, Reteče 36, p. Skofja Loka.
Podvršnik Ana, Gor. Nova vas 20.
Pasarič Neža, Virštanj 65, p. Podčetrtke.
Slanič Marija, Farna vas 1, p. Prevalje.
Fekonja Marija, Cenikova 13, p. Sv. Anton v Slov. goricah.
Petelinšek Marija, Mlače 36, p. Loče.
Markovič Neža, Bločice 19, p. Grahovo.
Stefancioza Neža, Ježica 54.
Zaje Ana, Trbovlje 65.
Jagodic Marijana, Nova vas 11, p. Predvdor.
Mastnak Jožef, Laško 58.
Demšar Gabriel, Zelezniki 41.
Stopar Anton, Ljubljana, Sv. Jerneja c. 39.
Mule Terezija, Nadlesk pri Ložu 6.
Pole Jožef, Cajžič 26, p. Zg. Sv. Kungota.
Kukovič Julijana, Planina pri Sevnici 23.
Sonaja Katarina, Veržej 111, p. Križevci pri Ljutomeru.
Sevšek Ivan, Planinska vas 27, p. St. Vid pri Planini.
Kolenc Janez, Stara vas 67, p. Velenje.
Kramar Antonija, Mirna 58.
Rauseh Uršula, Lj. VII, Podlimbarskega 40.
Tomine Peter, Sveča 38, p. Majšperk.
Male Martin, Gor. Hudinja 3, p. Celje.
Zupan Terezija, Ljubljana, Frankopanska 5.
Cotič Marija, Ljubljana, Pot na Rakovca 66.
Lukane Valentin, Sešče 43, p. Sv. Pavel pri Preboldu.
Pušnik Franc, Teharje 7.
Lovrine Marija, Njivice 7, p. Radeče pri Zidanem mostu.
Smolčnik Neža, Paka 33, p. Velenje.
Najžar Nikolaj, Godeninci 12, p. Središče.
Zrimšek Ivan, Orle 16.
Reje Ivan, Slov. Javornik 43.
Letonja Matija, Maribor, Slovenska 40.
Burnik Amalija, Store pri Celju.
Radišek Vincenc, Orehovo 9, p. Sevnica ob Savi.
Fleimiš Franc, Farna vas 32, p. Prevalje.

Knapič Pavel, Ljubljana, Japljeva 2;
Volk Franc, Litija 45;
Kolarič Marija, Ptuj, Panonska 5;
Omersa Marjeta, Kamnik 49;
Sova Jožef, Tržič, Cerkvena 21;
Pretnar Franc, Moste, Pot na Obrije 20;
Jekovec Marijana, Zg. Bela 49;
Brumec Marija, Sp. Grušovje 3, p. Prihova;
Dolšak Franc, Ljubljana, Sv. Petra c. 10;
Klemenčič Alojzija, Sp. Jakobski dol 12;
Čepin Jože, Bistrica 10, p. Marija Zagorje;
Palčar Ana, Vel. Račna 1, p. Grosuplje;
Krašovec Magdalena, Ljubljana, Japljeva ul.;
Hodnik Marija, Legen 59, p. Slovenji Gradec;
Kramaršek Terezija, Svetelka 20, p. Dramlje;
Kristan Ivan, Ljubljana, Florjanska 23;
Grazer Franc, Laze 27, p. Velenje;
Nakrst Neža, Krašnja 26, p. Lukovica;
Gartner Ivana, Ljubljana, Janševa 11;
Zupančič Ana, Ljubljana, Rožna ul 29;
Plavec Jožef, Golobinjek 19, p. Mirna peč;
Kušnee Franc, Sv. Lovrenc na Poh. 133;
Šmon Jurij, Dobrova 2, p. Slovenji Gradec;
Štruc Katarina, Sp. Hajdina 20, p. Ptuj;
Pestiček Stefan, Vranji vrh 2, p. Marija Snežna;
Čretnik Jožef, Vrbo 40, p. Sv. Jurij ob j. žel.;
Urankar Alojzij, Dragomelj 40, p. Domžale;
Rajšp Ignac, Desternik 41, p. Sv. Urban p. Ptuj;
Vodlak Helena, Male Braslovče 24;
Mere Liza, Vel. Varnica 4;
Kandare Rozalija, Dane 17, p. Stari trg pri Ložu;
Mally Marija, Podgorje 95, p. Kamnik;
Plajnshek Janez, Sp. Pleterje 45;
Legat Hermína, Rodine 8, p. Žirovnica;
Unger Emilija, Sp. Hudinja 32, p. Celje;
Bedrač Ivan, Belavšek 8, p. Sv. Andraž;
Skamen Anton, Dobra 10 pri Celju;
Celar Jožef, Klanec pri Kranju 47;
Martinko Franc, Maribor, Fočova 36;
Šitar Marija, Jeranovo 5, p. Kamnik;
Sovinšek Marija, Paloviče 9, p. Kamnik;
Koren Tomaž, Sv. Janž na Drav. polju;
Kmetič Mihael, Zg. Brnik 55, p. Cerklje p. Kranju;
Zaje Marija, Ljubljana, Hranilniška 4;

Novak Avgust, Vevče 36, p. Dev. Mar. v Polju;
Noč Katarina, Moste 23, p. Žirovnica;
Repolusk Franc, Ruše 149 pri Mariboru;
Ogris Angela, Adergas 38, p. Cerklje pri Kranju;
Kladnik Alojzij, Zaprice 33, p. Kamnik;
Cugelj Mihael, Ljubljana, Mesarska baraka;
Vidovič Jakob, Vel. Varnica 89, p. Sv. Andraž v Halozah;
Krčelj Stefan, Slov. Javornik 144;
Krajnc Jakob, Fram 59;
Barovič Franc, Sevnica 106;
Kozlevčar Frančiška, Svrževo 8, p. St. Janž na Dolenjskem;
Povše Marija, Retje 6, p. Trbovlje;
Beravs Alojz, Jesenice, Jadranska 1;
Boh Angela, Ljubljana, Šmartinska 21;
Fornazarič Leopolda, Bistrica 77 pri Tržiču;
Galjot Cecilija, Savlje 46, p. Ježica;
Demšar Alojz, Stara vas 27, p. Ziri;
Kocbek Jakob, Maribor, Korošče 9;
Avsee Anton, Ljubljana, Polakova 17;
Pin Karolina, Dol. Logatec, Čevica 38;
Zenz Rozalija, St. Jakob v Rožu;
Bernik Angela, Zg. Besnica 59, p. Kranj.

Brezplačno sozavarovano vsoto je KARITAS izplačala po ceniku CT zavarovanim starešem ob smrti 14 letnega Pestotnika Vincenca, Senožeti 36, p. Dol pri Lj.; 10 letnega Hrovata Andreja, Begunje 71, p. Lesce; 3 letne Sedej Marije, Ljubljana, Vošnjakova 10; 4 letne Kramar Antonije, Želimlje 66, p. Ig pri Ljubljani, in 4 letnega Nose Alojzija, Gor. Kamenje 2, p. Dobruič.

Dvojno zavarovalno vsoto je KARITAS izplačala ob smrti Nosana Janeza, Nemška vas 24, p. Ribnica, in Kalana Mihaela, Kamna gorica 47, in brezplačno sozavarovanih 3 letnega Toni Miroslava, Ljubljana, Hauptmanca 38, 4 letne Kobale Marije, Slivnica pri Mariboru 10, in 3 letnega Romiha Stankota, Prožinska vas 19, p. Store pri Celju, ker so vsi umrli na posledicah nezgode.

»KARITAS«

Prof. Etbin Bojc, Ljubljana:

Josip Jurčič

(Ob 60 letnici njegove smrti)

Kdo ne pozna njegovega imena, kdo izmed nas že ni bral kake Jurčičeve povesti. Vsakemu izobražencu je še vedno prvo berilo in njegov način pisanja morda še vse kasneje najpriljubljenejši. Odlikuje ga preprost ljudski slog jezika in domača realistična, večinoma zgodovinska snov. Jurčič ni bil morda kaka vodilna osebnost v vrsti naših kulturnih tvorcev, pač pa je njegova književna darovitost tako bogata, kakor pri malokaterem drugem našem pisatelju. Ni bil genialna stvariteljska osebnost, bil pa je kot čebela priden in delaven izvrševalec in udeleženec prvega našega večjega književnega načrta, ki ga je zasnoval njegov učitelj Levstik. Še danes nam je torej Jurčič lahko vzgled zavednega in discipliniranega narodnega delavca, vzgled vestnega in požrtvovalnega napora pri izvrševanju osebnega poslanstva v narodu in v zavesti dolžnosti in odgovornosti do njega.

O tem nam pričajo zapovrstjo vsi njegovi spisi, začenši od njegove srednješolske »Pri-povedke o beli kači«, ki jo je priobčil »Slovenski Glasnik« (1861) in ki jo je slišal iz ust svojega deda, ki ga je ovekovečil v »Spominih na deda« (1863), pa preko mohorjank »Prazna vera« in »Uboštvo in bogastvo« ter »Jesenske noči med slovenskimi polharji« do prve njegove načrtne zgodovinske povesti »Jurija Kozjaka, slovenskega janičarja« in »Domna« (1864). Pa to je bil le začetek stvarjalnosti darovitega osmošolca, ki je v sledečih letih še podvojil svojo delavnost. Saj moremo o Jurčiču reči, da je bil in ostal samo pisatelj po poklicu, kakor redki v tisti in tudi kasnejši dobi vse do danes (za njegovega življe-

nja in pred njim samo še Levstik, potem pa še Cankar in Kette).

Kakor zadnji omenjeni knjigi je na Levstikovo pobudo napisal še Tihotapca, Jurija Kobilo iz luteranske dobe (l. 1865), Grad Rojinje, Klosterskega žolnirja, Hči mestnega sodnika, Golido, Desetega brata (1866), Nemškega valpta (1867), Sina kmetskega cesarja (1869), Ivana Erazma Tatenbacha (1872), Doktorja Zobra, Med dvema stoloma, Tugomerja, (1876—80). Razen teh pa moramo omeniti še celo vrsto karakternih romanov, povesti in črtic, ki ne spadajo neposredno v Levstikov knjižni načrt, pač pa posredno in lepo izpolnjujejo Jurčičevo obširno knjižnico. Na čelu »Cvet in sad« in najboljše njegova domačinska povest Sosedov sin (1868), Pajkovi spomini starega Slovenca v pohodu Napoleona na Rusko, iz življenja izobraženca je napisal Dva prijatelja, humoresko Smukovo ženitev, nesmrtno Kozlovsko sodbo v Višnji gori, poljudno povest Dva brata, nedovršenega Doktorja Karbonariusa, Črtico iz življenja političnega agitatorja, Lipe, žalostno zgodbo o Pipi tobaka in zgodovinsko črtico izza razpada Napoleonove Ilirije Moč in pravica (do leta 1870). V naslednjih petih letih pa je napisal krajše stvari: V vojni krajini, črtico Telečja pečenka (1872), novelico Bojim se te (LZ), 1876), Lepa Vida. Snoval je veseloigro Olikani Slovenec, tendenčni roman Nemški naseljenc, tragedijo Veroniko Deseniško, roman Baron Paravič in zgodovinski roman v treh knjigah o sv. Metodiju »Slovenski svetec in učitelj« (LZ, 86). Že samo naslovi njegovih del pričajo o njih obsežnosti.

Josip Jurčič se je rodil 4. sušca 1844 v Muljavi na Dolenjskem. Njegov rod izvira, kot priča ime, iz Hrvaške, od koder se je njegov oče kot stiški kočijaž priselil. Šolal se je na Krki in Višnji gori, od koder je odšel v ljubljansko normalno, iz katere je šele mogel stopiti v gimnazijo, kjer je bil kot odličnjak sprejet v Alojzijevišče. Tam si je kmalu pričel služiti kruh s pisateljevanjem. Po dovršeni maturi je l. 1865. odšel na Dunaj in skrajša študiral slavistično in klasično jezikoslovje. Ker je v l. 1868. Janežičev Glasnik v Celovcu prenehal, so s tem usahnili zanj dohodki in dobil je službo novičarja pri »Slovenskem Narodu«, ki je tedaj še izhajal v Mariboru. Leta 1870. pomaga Stritarju pri Dunajskem zvonu, leto kasneje pa se poda v Sisek kot urednik jugoslovenskega narodnega časnika »Südslawische Zeitung«. Po smrti urednika SN Tomšiča pa je spet prevzel uredništvo, ki ga je prenesel v Ljubljano (1872). Že l. 1879. pa je zbolel na tuberkulozi. Naslednje leto je iskal zdravja v Gorici in v Benetkah, pa zaman. Ob ponovnem prehladu je dne 3. majnika l. 1881. umrl — torej pred šesdesetimi leti.

Jurčič sam izjavlja, da ima na njegovem pripovedovanju velike zasluge njegov ded, ki mu zato izreka svoje spoštovanje in hvaležnost. Ta njegov ded, oče njegove matere, mu

je umrl že l. 1858. Levstik mu je v Napakah, še bolj pa v Popotovanju od Litije do Čateža napisal načrt, ki se ga je Jurčič oprijel z vso duševno vnemo in izredno zmožnostjo. Bral je Valvazorja in iz njega črpal snov za svoje zgodovinske povesti, obenem pa tudi Walterja Scota in njegove spise. Potem se je vpregel v književno delo, ki je po obsegu naravnost herojsko. Sodeloval je pridno pri Janežičevem Glasniku, l. 1865. izdal s Celestinom in Marnom zbornik »Slovenska Vilac«. Dunajska leta so zanj prvi višek pisateljevanja. Janežičeva misel, da bi Stritar z Jurčičem nadaljeval Glasnikovo delo, se ni udeležila, pač pa je izšel prvi zvezek Jurčičevega Glasnika v Mariboru. L. 1876—80. je v Ljubljani ustanovil »Slovensko knjižnico«. — Njegovi spisi so polni narodnovzgojnih iskric in mest. Tako že v prvi povesti iz turških časov »Juriju Kozjaku«, o kateri je domač župnik trikrat pridigal, izraža občudovanje nad vztrajnostjo, požrtvovalnostjo in junaštvom naših prednikov, ki so prestali turške vpade in jih zavračali ter nam tako v večni borbi, o kateri nam priča zgodovina, ohranili to sveto slovensko zemljo. Njegovi spisi so zaobjeli vso to slovensko zgodovino, ki nam je ravno v teh dneh v zglede, čast ter opomin, in postavili temelj naši književnosti.

Sodoben dvogovorec

Zavarovanec (stopi nekam nezaupljivo v urad Vzajemne zavarovalnice): Dober dan!

Uradnik: Bog ga daj dobrega! Kaj bi pa želeli?

Zavarovanec: Kaj kar naprej uradujete? Pa so mi rekli, da je v Ljubljani vse narobe in da je tudi zavarovanja konec. Kaj vse znajo ljudje povedati, pa se izkaže, da ni res! To se pravi, nekaj bo že res. Kar na lepem si Bertonec Tone, ki je študiral že dve leti na visoki šoli, ni izmislil, ko je rekel, da je sedaj neumnost plačevati sekuranc.

Uradnik: Vidite, dragi gospod, tako je vedno, če se nepoklicani ljudje mešajo v stvari, ki bi jim ne smele biti nič mar, ker jih ne razumejo in niso poklicani o njih soditi. Tistega Toneta zelo dobro poznam. Tri leta pred menoj je študiral gimnazijo. Ni bil najboljši učenec. Sedaj je res že dve leti na visoki šoli, kjer bi se moral učiti za živinozdravnika. Pa sami veste, da raje doma postopa, kot pa da bi poslušal v mestu predavanja in se pripravljaval za poklic, v katerem bi lahko ljudem res enkrat nekaj koristil. Če bi ga vprašali, koliko ima krapa reber, bi vam morda prav povedal, ker se je moral to učiti. O sekurancu pa ne more dosti vedeti. Zato je čisto prav, da ste prišli k nam, ki vam edini lahko v teh zadevah natočimo čistega vina.

Zavarovanec: Hm, to ste pa res prav povedali. Saj si zoba tudi ne pustim izdreti od konjederca. Da, da, čisto prav imate. Pa je že tako, da človek koj prvi hip ne pomisli, kdo bi utegnil imeti bolj prav.

Uradnik: In zaradi tega mnogo ljudi napačno ter v svojo škodo ravna, zlasti kadar gre za zavarovanje. Sedaj ste se lahko sami prepričali, da naš zavod posluje nemoteno dalje.

Potnik (naglo vstopi in izroči uradniku velik zavitek): Oprostite, gospod, mudi

se mi! Tukajle je dvanajst novih ponudb. Prosim, če bi police čimprej odposlali. Veste, ljudje so v teh nemirnih časih v skrbeh za svoje premoženje, pa imajo radi, da je vse lepo urejeno.

Uradnik: Prav, prav! Že jutri odpošljemo police. Kam se vam pa danes tako mudi?

Potnik: Imam še na dveh mestih kasirati premijo. Sta dva bolj sitna zavarovanca ter je prucej ogenj v strehi, če ne pridem na dogovorjeni dan po denar. Zbogom! Sem že itak pozen. (Potnik naglo odide).

Zavarovanec (ki je pozorno poslušal razgovor med potnikom in uradnikom): Glej, glej, pa je res vse tako, kot je bilo. Pa celo na novo se ljudje zavarujejo!

Uradnik: Da, kar stalno prejemamo ponudbe. To je povsem naravno. Kadar je nevarnost večja, je pri vestnih gospodarjih tudi skrb za pravilno in primerno zavarovanje večja. Najdejo se še vedno gospodarji, ki doslej niso imeli poslopja, zlasti pa premičnin zavarovanih. Sedaj ko je vse tako drago, šele spoznavajo, da bi v primeru požarne nesreče bili brez pomoči. Največ zavarovalnih pogodb pa dobivamo od tistih gospodarjev, ki so imeli glede na zvišane cene doslej vse prenilko zavarovano. Saj veste, da je vrednost vsega v teku vojne silno poskočila.

Zavarovanec: Pa še kako dobro vem! Za kravico mi pred leti niti dveh jurjev ni nihče ponudil, zdaj bi jo lahko prodal za več kot deset jurjev. Pa je ne dam, ker je dobra mlekarica. Saj veste, če so otroci pri hiši, mora biti tudi mleko. Pa tudi moja ženka bi umrla, če si ne bi mogla vsak dan dvakrat privoščiti bele kave. V zadnjem času je tisto, kar ona imenuje kava, sicer le ječmen, a naj ima svoje veselje. Saj res, na kravico mislim. Če bi namreč nastal pri nas požar, česar nas Bog obvaruj in sveti

Veseli dogodki

V zadnjem času je KARITAS izplačala po 100 din naslednjim novorojenčkom:

Baje Janez, Trzin;
 Neuwirt Matilda, Maribor, Celestrine;
 Bradeško Marija, Škofja Loka;
 Stular Frančišek, Podnart;
 Otrin Peter, Slov. Javornik;
 Zima Janez, Slov. Javornik;
 Jerše Anton, Retje, p. Trbovlje;
 Ragolič Silva, Kozjak;
 Ragolič Marija, Kozjak;
 Dobrovolje Marija, Verd;
 Hribar Ivana, Brdo;
 Kodrič Pavel, Radovljica;
 Kodrič Peter, Radovljica;
 Napast Ivanka, Strgojnica;
 Nadižar Julijana, Prebačevo;
 Sedej Frančiška, Crni vrh;
 Polka Majda Marija, Jesenice na Gor.;
 Bukovnik Emilija, Adergas;
 Zidan Andrej, Štepanja vas;
 Vogrin Veronika, Sv. Lenart v Slov. gor.;
 Koželj Frančišek, Zupanje njive;
 Kemperle Antonija, Zupanje njive;
 Jurca Jožef, Glinca;
 Šemrov Pavla, Petkovec;
 Celik Pavla, Volča;
 Lapi Branimir, Loke pri Trbovljah;
 Pečar Marjan, Mojstrana;
 Pajk Leopolda, Petrušnja vas;
 Mubi Pavla, Ana, Šenčur pri Kranju;
 Hribar Karol, Vel. Kal;
 Prezelj Valentina, Podlonk, p. Zelezniki;
 Koren Franca, Renkovec;
 Sitar Ivana, Šenčur pri Kranju;
 Hering Marija, Preserje;
 Ambrožič Pavel, Krnica;
 Prašnikar Marta, Slov. Javornik;
 Padovan Ivan, Novo mesto;
 Mauer Jožef, Štore pri Celju;
 Šarman Jožef, Jaunek, Brezno ob Dravi;
 Kocjančič Janez, Žužemberk;
 Kralj Anton, Kamnik pri Mariboru;
 Koleša Marija, Bizovik pri Ljubljani;
 Hafner Jerica, Podboršt, p. Komenda;
 Seliškar Marija, Brezovica pri Ljubljani;
 Žerdoner Marija, Paka, p. Velenje;
 Zagar Ivana, Križ pri Komendi;
 Jenko Ciril, Praprotna polica, p. Cerklje pri Kranju;
 Erbežnik Marija, Draga, p. Medvode;
 Čop Marija, Jesenice na Gor.;
 Gregorka Bernarda, Dragomer, p. Breznica;
 Modic Jožica, Ljubljana, Črna vas;
 Gradišnik Marija, Smartno na Pohorju;
 Založnik Milena, Kozarje, p. Dobrova pri Ljubljani;
 Savnik Božidara, Jesenice-Fužine;
 Počivalnik Jožef, Sv. Lovrenc, p. Sv. Pavel pri Preboldu;
 Dremelj Anton, Petrušnja vas, p. Št. Vid pri Stični;
 Kermelj Miran, Jesenice na Gor.;
 Krajšek, Jožefa, Svetje, p. Medvode;
 Grošel Jožef, Mekinje pri Kamniku;
 Golob Alojzija, Vurmat, p. Št. Ožbott;
 Jamšek Helena, Dole, p. Moravče;
 Štrus Hedvika, Gradec, p. Litija;
 Kos Silvestra, Moščanci;
 Lenček Janez, Domžale;
 Stojan Jožef, Zgoša, p. Begunje;
 Rozman Ivana, Boh. Bistrica.

Po posebnih dodatnih zavarovalnih pogojih za zavarovanje KARITAS sta poleg tega tudi oče in mati novorojenega otroka oproščena enome-sečnega prispevka. Te ugodnosti so deležni samo že nad eno leto zavarovani starši in njihovi otroci.

KARITAS.

Dvoboj. Neki kritik je v časopisu silno »razmesaril« opernega pevca. Pevac je bil seveda užaljen in je pozval kritika na dvoboj s pištolami. Ko je bil dvoboj, pri katerem ni bil kajpak nihče ranjen, končan, je pevec segel kritiku v roko in se mu pobahal: »Natančno sem slišal, kako je vaša krogla žvižgala mimo mojih ušes.« — Kritiku »Pa vendar niste pričakovali, da vam bo ploščala.«

Javna zahvala in priznanje

Polpisana se najiskreneje zahvaljujem KARITAS zavarovanju, Ljubljana, za hitro in točno dvakratno izplačilo posmrtnine po umrlem očetu Janezu Nosanu, ki se je poškodoval ob priliki požara 23. 12. 1940. Zato vsakomur najtopleje priporočam to prekorišno zavarovanje, ki ga nudi domača Vzajemna zavarovalnica, da sklene vsa zavarovanja edino pri njej.

Obenem se tudi zahvaljujem za pravično ocenitev in izplačilo požarne odškodnine.

Blagovolite to mojo zahvalo priobčiti v „Naši moči“.

Nemška vas pri Ribnici, 8. II. 1941.

Gorše Marija I. r.

Nagrade

za rešitev marčne križanke

Žrebanje pravičnih rešitev marčne križanke se je pravočasno izvršilo, vendar zaradi dogodkov, ki so mu sledili, ni bilo mogoče nagrajencem razposlati nagrad. Morda tudi sedaj kdo izmed izžrebanih ne bo mogel pravočasno dobiti darila, kar pa seveda ne bo naša krivda. Izžrebanji so bili sledeči:

1. Smolič Cvetko, dijak 4. razr. realne gimn., Kočevje 193.
2. Podboršek Simon, delavec, Planina, pošta Vuhred.
3. Suhadolnik Anton, orož. narednik, Polšnik, pošta Sava pri Litiji.
4. Zuccato Marija, uradnica, Ljubljana, Aleševčeva ulica 29.
5. Cerar Miha, posestnik, Vernek 16, p. Kresnice pri Litiji.
6. Lap Rudolf, zasebnik, Maribor, Smetanova ulica 73.
7. Pavlič Florijan, delavec, Lava, p. Celje.
8. Marenče Jože, kolarski pom., Ljubljana, Draveljska ulica 46.
9. Nerad Frane, posest. sin, Krni vrh, pošta Kozje.
10. Krušič Helena, dekla, Jelovec, p. Maribor.

★

Pravilna rešitev marčne križanke je sledeča:

Vodoravno: 1. sipa — 4. Kam — 6. Atos — 10. I. B. A. — 11. lipa — 13. Aden — 16. rja — 17. perje — 19. Toska — 21. oktet — 23. Inka — 25. leo, Leo — 27. rasa — 28. na — 29. modni — 31. ljepa — 33. an — 34. laso — 35. Noe — 37. Arsa — 39. re — 40. tla — 42. ure — 43. ta — 44. Etna — 45. keson — 48. grič — 49. dv. — 50. Notre dame — 53. le — 55. osem — 57. Ivo — 58. alga — 61. id — 63. skavt — 64. bitje — 65. op. — 66. »Kres« — 68. ror — 70. Tisa — 72. taksa — 74. pelin — 76. Golar — 77. ama — 78. Sinj — 79. tema — 80. oka — 81. Kant — 82. ali — 83. skat.

Navpično: 1. sipina — 2. Irena — 3. park — 4. kaolin — 5. Makole — 7. trta — 8. ojesa — 9. satani — 11. le — 12. P. t. — 14. da — 15. no — 18. Jama — 20. se — 22. Kras — 24. odol — 26. Lear — 30. ostanek — 32. Pregelj — 34. letvo — 36. obsev — 38. Atila — 39. red — 41. akt — 42. Una — 46. Eritreja — 47. odobriti — 51. Oman — 52. mati — 54. tiktak — 56. s. s. s. s. — 59. geto — 60. aparat — 62. drama — 65. Osaka — 67. ekan — 69. ol — 71. Ilok — 73. as — 74. P. n. — 75. ne — 76. ga — 83. s.

Zakrčacija. »Ali ti veš, zakaj nosijo nekateri moški mehke klobuke, drugi športne čepice, tretji zopet trde polcilindre?« — »Hm, to je pač stvar okusa in mode.« — »Nak, pač pa zato, da se z njimi pokrivajo.«

Brivčev sinko. Pavle, brivčev sin, jih je večkrat v šoli dobil s palico. Nekega dne stopi pred učitelja in mu izroči novo in svežo brezovo šibo. Učitelj se začudi: »Kaj naj to pomeni!« — Pavle: »Naš oče jo pošilja. Pravijo, da ima tudi pri nas v brivnici vsaka boljša stranka svojo britev.«

Florijan, in bi mi zgorela tudi kravica, ne vem, kaj bi počeli. Pa jo lahko zavarujem proti požaru?

Uradnik: I, seveda. Imate morda polico pri sebi?

Zavarovanec: Nimam je. Čisto sem pozabil nanjo. Nazadnje pa brez nje menda še nič opraviti ne bom mogel, kaj?

Uradnik: Tudi to bomo uredili. Hitreje gre, če prineso ljudje polico s seboj. Ali veste morda, katero številko nosi polica?

Zavarovanec: Tudi tega ne vem. Jejmene, da sem mogel biti tako neroden in nisem vzel s seboj police!

Uradnik: Nič ne de. Samo vaše ime mi boste povedali in vas ter hišno številko, pa bomo našli.

(Zavarovanec pove uradniku zahtevane podatke. Uradnik hitro odide v drugo sobo po zavarovančev zavarovalni spis. Zavarovanec medtem napeto poslušar razgovor pri sosednjem okencu. Takle je bil:)

Neka gospa: Dober dan! Ali je tu blagajna življenjskega oddelka?

Blagajničarka: Dober dan! Da, tu je! Ali želite plačati premijo?

Neka gospa: Da, premijo bi rada plačala na polico št. 108.507. Moj mož je z njo zavarovan za primer smrti. Mislim, da znaša premija 705 din na četrt leta.

Blagajničarka (išče med listinami in izvleče karto št. 108.507): Da, res je. Gospod Robert Prevec je to, ne? Kakor ste rekli: 705 din znaša premija na četrt leta. Ampak 7 din boste morali doplačati za opomine. Ste namreč že dva meseca v zaostanku.

Neka gospa: Vem, vem in tudi plačala bom. Saj bi bila lahko že prejšnji mesec prinesla, pa so ljudje vse sorte govorili, da bo itak vse propadlo in da se ne izplača.

Blagajničarka: Pa ste kljub tem govoricam prišli plačat, to je lepo.

Neka gospa: Veste, moj mož je šel na vojsko, pa ga še sedaj ni nazaj. Bog sam ve, če se mu ni kaj hudega pripetilo. Pa sem pomislila, da bi bila brez vsega, če izgubim moža. Tedaj se spomnim, da je »Naša moč« pisala, da Vzajemna zavarovalnica tudi v takih primerih izplača vse, kakor je obljubila. O, tisočkrat rajši bi, da bi še leta in leta plačevali premijo, kot da bi mi morala zavarovalnica že sedaj pomagati. A božja pota niso naša pota. Zato sem mislila, da je za vsak primer le bolje, če je zavarovanje urejeno in plačano. Če pride mož srečno nazaj, se zavarujem pa še jaz.

(Medtem se je vrnil uradnik s ponudbo, ki jo je bil zavarovanec že pred šestimi leti podpisal.)

Uradnik: Tukaj imamo vaš zavarovalni spis. Zdi se mi, da je v njem marsikaj že zastarelo. To namreč mislim, da ste preniko zavarovani glede na sedanji položaj cen. In samo poslopja imate zavarovana. Kaj lahko bi se zgodilo, da bi vam požar povzročil več škode na tistem, kar imate v poslopih, kot na samih poslopih.

Zavarovanec: Da, takrat pred šestimi leti smo bili kar na hitrico naredili. Jaz takrat sploh nisem bil vnet za to zavarovanje, a žena me je silila in silila, dokler se nisem vdal. Pa je že tako, da imajo največkrat na kraju krajev ženske prav. Kajpak, da je sedaj vse preniko zavarovano. Izračunajte, prosim vas, kako bi bilo, če zavarovanje povišam. Pa pohišstvo, poljedelsko orodje, dva voza in kravico tudi

upoštevajte. Kravica je vredna deset tisoč, ostalo pa tudi najmanj toliko.

Uradnik (izračuna premijo): 819 din pride na leto. Tu pogledajte račun! Mislim, da bi bilo tako vse pravilno in primerno zavarovano. Če vam je prav, potem tu podpišite!

Zavarovanec (nekaj časa pregleduje novo ponudbo): Čisto prav je in pošteno! (Podpiše ponudbo.) Ali naj tudi takoj plačam? Ravno prav imam denarja s seboj.

Uradnik: Lahko. Saj veste, da zavarovanje brez plačila ni vredno piškavega oreha. Kar tamle k onemu okencu stopite, tam je blagajna.

Zavarovanec (plača pri blagajni dolžno premijo, pa se spet vrne k uradniku): Ne zamerite, gospod! Prejle so se tamle pogovarjali o življenjskem zavarovanju. Midva z ženo sva namreč za malenkost tudi pri Karitas zavarovana. Zadnja dva meseca nisva nič plačala. Kaj pravite, ali je zavarovanje sedaj še v veljavi in bi lahko plačala za nazaj?

Uradnik: Tudi pri Karitas se ni prav nič spremenilo. Nasprotno. Vedno novi zavarovanci se oglašajo. Saj sami veste, koliko dobrega je Karitas našemu ljudstvu že storila. Prav je, če zaostalo premijo takoj plačate zastopniku, a lahko jo plačate tudi pri nas. Kar dol v pritličje stopite, tam je pisarna Karitas.

Zavarovanec: Prav lepa hvala! Res sem vesel, da smo to stvar tako lepo uredili. Saj pravim, človek nikdar ni dovolj oprezen v teh zadevah. Pa ljudem bi bilo treba tudi stopiti na jezik, da ne bi z neumnostmi mešali drug drugega. To naj bi vsak govoril, kar res ve in razume, ne pa da si izmišlja in budi vznemirjenje!

Uradnik: Kar povejte to tudi onemu Bertoncjevemu Tonetu! Pa še drugim ljudem, ki morda ne čitajo »Naše moči« in lahkoverno nasedajo izmišljenim vestem! Srečno potujte in domače pozdravite!

(Zavarovanec prijateljsko stisne uradniku roko in zadovoljen odide.)

Preizkušen redilni prašek

„Redin“ za prašiče

Pri malih prašičkih pospešuje Redin prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih boleznih. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in do bro prebavljajo. Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19 din, 3 zav. po pošti 35 din, 4 zav. po pošti 43 din. Mnogo pohvalnih pisem. Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 2
Na deželi pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

Odpuščenje. V neki župniji so imeli misijon. Pridigar je opominjal vernike, naj si medsebojno odpustijo, kar so imeli drug proti drugemu. Pa stopi tudi Prekar k sosedu in ga prosi odpuščenja. Sosed pa: »Dragi moj, vse naj ti bo odpuščeno, le tisto ne, kar sem ti posodil.«

V tramvaju. Dve gospe stojita v prenapolnjem tramvaju. Ena ima s seboj psička, druga je brez njega. Pa pravi tista brez psička: »Gospa, potegnite vendar svojega psa stran od mene, saj mi že bolha leze po nogi.« — Gospa s psičkom: »Culi, stopi na drugo stran, gospa ima bolhe.«

Po povratku iz Egipta. Rado se je pravkar vrnil s potovanja po Egiptu. Prijateljem v gostilni na široko razlaga svoje potne doživljaje. Prekine ga sosed: »Pa si videl tam tudi kakšno piramido?« — Rado: »Seveda sem jo. Ena me je celo nekega dne povabila na črno kavo.«

Živalska hraniva

Mleko in mlečni izdelki

Pred pregledom posameznih hraniv glede sestavljenosti in hranilne vrednosti treba vedeti, da vse številke in po njih sestavljene razpredelnice predočajo samo povprečja, saj je različnost bistveno svojstvo vsega živilstva, torej tudi naših hraniv, ki so proizvodi iz živalstva ali pridelki iz rastlinstva. V življenju ni ne stalnih mer, ne trajnih oblik, vse je spremenljivo v tem smislu, da je vsaka živa rastlina ali žival, in vsak njen del prav za prav edinstven primer, različen od drugih, tudi najbolj podobnih ali sorodnih.

Pod tem vidikom in s tem pridržkom se lotimo najprej pregleda živalskih hraniv in sicer zategadelj, ker je živalskega izvora mleko, najbolj popolno in za prvo življenjsko dobo edinstveno hranivo. Mleko vsebuje vse, kar treba novorojencu in dojenču za čvrst razvoj do 9. meseca in še čez brez vsakršnih dodatkov, in sicer beljakovine, tolašče in sladkor v pravem razmerju in najbolj primerni obliki. Mlečne beljakovine so deloma raztopljene, deloma zelo močno z vodo prepojene, tolašče plavajo v obliki drobnih kroglic, sladkor je raztopljen, prav tako razne soli.

Drugače je presoajati živalsko mleko kot hranivo za večje otroke in odrasle ljudi. Nepokvarjeno mleko je izvrstno hranivo zaradi lahke prebavnosti in tudi precejšnje izdatnosti, saj daje 1 kg kravjega mleka okoli 650 kal., torej toliko, da se odrasel človek, če počiva, more ohraniti v ravnotežju s 3 kg (3 l) mleka na dan brez dodatkov. Z mlekom se dajo napravljati raznovrstne in okusne jedi za otroke in odrasle ljudi, po mnogih krajih je mleko bistveni del ljudske prehrane. O Ircih trde, da se je ta žilavi narod ohranil in razmnožil ob mleku in krompirju.

V naših krajih dobivamo od živinoreje kravje mleko, drugod je v navadi kozje mleko, ki je vobče bolj tolsto od kravjega, v rusko-azijskih stepah je kobilje mleko, v toplih puščavskih krajih kamelje, ponekod v južni Evropi je na glasu osličje mleko, ki je glede sestave baje najbolj podobno človeškemu.

Največ mleka se uporablja v naravni obliki, kakršno nam ga dajejo molzne živali. Mleko pa ni trpežno, na toplem se kaj rado skisa kar samo po sebi. Neke glivice, ki jih je vsepovsod nekaj v zraku, pridejo v mleko, ki jim je najljubša paša, tam se neznanško hitro razmnože in spreminjajo mlečni sladkor v mlečno kislino. Ko doseže mlečna kislina v mleku neko stopinjo, se beljakovine v mleku doslej raztopljene ali sila prepojene, zgoste, mleko se nekako strdi. Kislo mleko, več ali manj strnjeno mleko s kiselastim okusom, je zdravim ljudem še vedno dobro in mnogim celo prijetno hranivo, za nekatere bolnike pa prehranilno zdravilo.

Naravno kislo mleko je kaj različno, celo v istem gospodinjstvu se ne skisa mleko enako ugodno. Poznamo pa dve zvrsti odličnega kislega mleka, ki se dasta umetno napraviti na precej zanesljiv način. Joghurt je ena zvrst, na bolgarski način s posebnimi bolgarskimi glivicami skisano mleko. Za kisanje mleka na ta način je treba poleg glivic še potrebnih priprav in točnega ravnanja, kar se da dobro napraviti samo v večjih mlekarških obratih. Kefir je druga zvrst odličnega kislega mleka, ki se da pripraviti na malo

povsod in vsakomur, ki si nabavi kefirsko kvasilo, steklenico z neprodušno zamahom in dobro, neskarjeno kravje mleko. V toplem prostoru se napravi kefir že v enem dnevu, je zelo prijetnega kislega okusa in vsebuje poleg mlečne kisline tudi 1—2% alkohola. Kefir izhaja menda iz Kavkaza. V azijskih stepah delajo kumis, ki je kislo, tudi alkoholno spovreto kobilje mleko.

Potrošnja mleka kot ljudskega hraniva je v naših krajih v primeri z drugimi na severu in vzhodu (Češkoslovaška, Poljska, Rusija, Bolgarija, nemške dežele, Holandija, Danska) premajhna. Celu na kmetih v bližini mest in industrijskih krajev stradajo otroci mleka, domače mleko gre v denar, otroci pa dobivajo namesto mlečnega zajtrka ali mlečne večerjice pod imenom čaj razne prevretke, oslajene celo s samim saharinom, brez vsake hranilne vrednosti. Žalostno je dejstvo, da si mnoge delavske družine in družine javnih in zasebnih nameščencev ne morejo več privoščiti dovolj mleka, ker jim je mleko spričo prepričljiv dohodkov predrago hranivo. Zdravstveni nasledki nezadostne in neprimerne hranitve v otroški dobi postajajo čedalje bolj očitni in za družbo občutni.

Javne oblasti in javno mnenje bi moralo pospeševati potrošnjo mleka. V vseh okrepčevalnicah, pivnicah na železniških postajah, športnih zbirališčih in turistovskih postojankah bi moralo biti na voljo mleko v vseh navadnih pitnih oblikah kot sladko, kislo mleko, joghurt ali kefir. Ta zdravstvena zahteva se da izvrševati, ker se da mleko danes za dalj časa shraniti (konservirati) neskarjeno, zdravstveno neoporečno in dovolj okusno.

Mleko se ne drži dolgo, v stiku z zrakom in na toplem prostoru se skisa, tudi kislo mleko se v enakih razmerah spremeni in sicer pod vplivom drugih glivic razkrajja, da postane neužitno in zdravju kvarno. Ako pa postavimo sveže mleko brž na hlad in ga hranimo v prostoru ali napravi s stalno nizko toplino (okoli zmrzovališča), se ohrani mleko dneve in celo tedne, ker se v tako hladnem mleku ne morejo razvijati in delovati glivice. Imamo razne sestave hladilnic za potrebe velikih obratovališč (bolnišnic, zdravilišč, gostilnic, ladij) in malih družin, hladilnic, ki se prav dobro obnesejo in v kratkem času izplačajo.

Drugi način shranjevanja mleka, ki se prevažna na velike razdalje, je pasterizacija. Slavni Pasteur je izumil način, kako se zamoré v pomolženo mleko zašle glivice ali kali, ne da bi se mleko pri tem bistveno spremenilo. Če mleko dodobra prevremo, uničimo s tem zares vse kali, a mleko tudi spremenimo glede sestave in okusa, odpravimo iz njega tudi važne dopolnilne snovi (vitamine). Pasterizirano mleko je dvakrat v določenem razdobju na približno 70 stopinj Celsija segreto mleko, ki nima več živih kali v sebi, a je nerazkrojeno in prijetnega okusa. Seveda, pasterizacija mleka se izvršuje v posodah (steklenih, porcelanastih ali pločevinastih), ki so neprodušno pokrite.

Izmed drugih mlečnih shranjiv omenjam še dva. Posušeno in v droben prah zmrvljeno mleko se ni obneslo, ker se mlečni prah ne da več raztopiti in ker se ta prah

na zraku brž spridi, mlečna tolašča kmalu žolkne (postane žaltava ali žarka).

Na švicarski ali holandski način zgoščeno in s sladkorjem zamešano mleko v obliki goste čežane se da dobro uporabljati na gorskih pohodih ali na potovanju po neobljudenih in neoskrbovanih krajih.

Malokatero hranivo se tolikanj potvarja in popravlja, kakor mleko, seveda samo v krajih, kjer ni tržnega nadzorstva. Najslabše mleko dobivajo najbolj revni ljudje, ki si ga sproti kupujejo.

Ze izza davnine so znani in cenjeni mlečni izdelki: presno in kuhano maslo ter razne vrste sira. Dobro maslo se da izdelovati tudi na posamičnih kmetijah, za izdelovanje sira so potrebne večje množine mleka, ki se da pri nas zbrati večinoma po srenjah ali zadrugah.

Maslo je najbolj dragoceno domače hranivo, ki nudi najlažje prebavno tolaščo, v presnem maslu nad 80%, v kuhanem nad 90%, torej na 1 kg nad 7 oz. 8000 kal. Za 1 kg masla je treba pinjiti ali posnemati 25—30 litrov mleka, kar opravičuje visoko ceno masla.

Sira je nešteto vrst, iz vsakega mleka se da napraviti sir na več načinov. Sir sestoji iz mlečnih beljakovin in različne množine mlečne tolašče, v tolstem siru množina tolašče dosega ali prekaša množino beljakovine, v pustem siru pa zastaja, zato daje 1 kg tolstege sira okroglo 4000 kalorij, 1 kg pustega pa komaj 2000 kalorij.

Sir je odlično hranivo, ki se pri nas žal še premalo ceni in uporablja. Preprostim ljudem se zdi sir v primeri z mesom manj vredno hranivo, da si prekaša sir po hranilni izdatnosti in lahki prebavnosti druga živalska hraniva; imoviti sloji pa rajši segajo po dragem tujezemskem siru že zaradi imenitnosti in iz bahavosti. Umno sirarstvo, ki so se ga uspešno poprijeli naši Bohinjci že pred stoletjem, si počasi utira pot med širše plasti. Upajmo, da pojde zdaj hitreje, odkar imamo vzorno mlekarško-sirarsko šolo v Škofji Loki. Znan javni delavec, ki je obhodel mnogo sveta in poskušal razne dobrote tujih dežel, mi je z občudovanjem pripovedoval, da ni jedel boljšega sira ne v Švici ne na Holandskem, kakor so mu ga ponujali v škofjeloški šoli.

Zaključujem zagovor o mlečnem poglavju z željo, da bi imeli vsi naši slovenski otroci dovolj mleka, odrasli pa naj bi se poprijeli sira bolj ko doslej!

JAVNA ZAHVALA

Podpisana Kralj Marija iz Prevalj se Vzajemni zavarovalnici, oddelku KARITAS, najlepše zahvaljujem za izplačilo posmrtnine po moji pokojni materi Sanič Mariji. Vsakomur to plo svetujem, da se zavaruje pri KARITAS, tem prekornem zavarovanju, ki je popolnoma domača ustanova.

Prevalje, 24. febr. 1941.

Kralj Marija l. r.
Prevalje

Zahvala

Podpisana se najlepše zahvaljujeva naši Vzajemni zavarovalnici, oddelku KARITAS, pri katerem sva zavarovana z vso najino družino. Rodili sta se nama dvojčici Ana in Pavla ter sva prejela dvakrat po 100 din in plačane enomesečne prispevke. To obče dobro znano in koristno zavarovanje vsakomur najtopleje priporočava.

Šenčur, 27. II. 1941.

Z odličnim spoštovanjem
Mubi Marija in Jožef s. r.

Dobro je povedal. Učitelj: »Ti, od kdaj je $8+5=15$? Kdo te je učil tako seštevati?« — Učence: »Moj oče, ki je plačilni natak v nočni kavarni.«

Ne išče zasluzka. Darko je poreden dečko. Spet je nagajal gospodu učitelju. Učitelj ga pokliče k tabli in pravi: »Povej, kaj si zaslužil za svoje norčije!« — Darko pa prav nedolžno: »Gospod učitelj, nič! Saj ne hodim v šolo zato, da bi kaj zaslužil.«

Držal se je predpisa. Zdravnik: »No, gospod Hribar, sedaj ste pa že veliko boljši. Moje zdravljenje tedaj vendar ni bilo brez uspeha.« — Hribar: »Da, da, saj sem se pa tudi točno držal predpisa na stekleničici z zdravilom.« — Zdravnik: »Kaj je že bilo tam zapisano?« — Hribar: »Steklenica mora biti zmerom dobro zaprta.«

Vse na svojem mestu. Gospa Tepeževa: »Hvala Bogu, sedaj sem vendar enkrat dobila služkinjo, kakor sem si jo želela. To vam je utelešen red. Vsako reč vedno točno položi na svoje mesto.« — Gospa Repeževa: »Da, da, tudi jaz imam doma tak utelešen red. Samo da moja služkinja vsako reč vedno položi na drugo mesto.«

P. n.

**Vzajemna zavarovalnica,
oddelek KARITAS,**

Ljubljana

Podpisani Šinkovec Alojzij iz Trške gore pri Krškem se najlepše zahvaljuje Vzajemni zavarovalnici, oddelku KARITAS, ki mi je točno izplačal dvojno zavarovalno usoto za pok. očetom Šavsem Andrejem, ki se je smrtno ponesrečil.

Prosím, objavite to zahvalo v »Naši moči«, ker želim, da bi tudi naši Posavci iz Krškega in okolice prišli do prepričanja, da je ljudsko zavarovanje pri KARITAS najboljše in v njihovo korist. Težki so danes časi in račun v teh časih pride posmrtnina prav. Z malenkostnimi mesečnimi prispevki dobiš v najnujnejši sili lep znesek za pogrebne stroške.

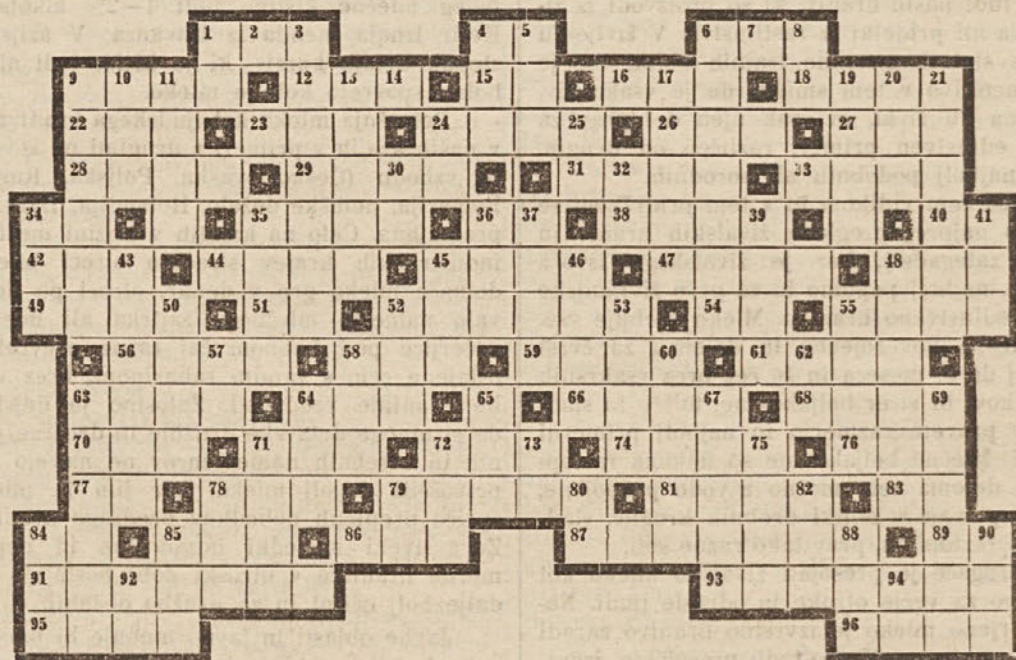
U moji rodbini je 10 članov. Z ženo sva že prej zavarovana pri KARITAS, sedaj pa sem dal potom tukajšnjega zastopnika zavarovati še tri otroke, ki so izpolnili 15 let, tako da je cela moja družina zavarovana pri KARITAS. Posnemajte!

Krško, 15. februarja 1941.

Alojz Šinkovec l. r.

Nagradna križanka

Vodoravno: 1. Preprosta strelna priprava. — 4. Osební zaimék. — 6. Kraj na Dolenjskem, tudi priimek slovenskega pisatelja-satirika. — 9. Gospodarsko orodje. — 12. Žuželka. — 15. Izgovori zvočno črko m! — 16. Predložek, s katerim sestavljamo besede, ki pomenijo nekaj zelo starega. — 18. Počasi tekoča snov, ki jo bruhaajo ognjeniki. — 22. Prva beseda hebrejskega vzklika Kristusovega na križu. — 23. Števník, ki pomeni dva. — 24. Pridevník, ki pomeni barvo. — 26. Pesem slavnostne vsebine, navadno brez rim. — 27. Kralj med zvermi. — 28. Kapljice, ki padejo (navadno čez noč) zaradi ohlajenja zraka na zemljo. — 29. Rastlina (nižjega reda). — 31. Judovsko ime. — 33. Priprava za dajanje znakov, navadno iz broná, prvotno kitajski glasbeni instrument. Spada med tolkala. — 34. Predlog. — 35. Izraz iz praznoverja, čaranja. — 36. Kratica latinskih besed, ki pomenita »lastnorodnost«. — 38. Tujka, ki pomeni del in se uporablja n. pr. pri opernih pevcih. — 40. Nadležna žuželka, ki se tudi v človekovih laseh rada zaređi. — 42. Prebivalec Indije. — 44. Besedica, s katero navadno zaključimo molitev (pri pravoslavnih). — 45. Vsako vozilo ga ima. — 47. Lesena posoda. — 48. Konicá. — 49. Starorimski bog vojne. — 51. r. d. — 52. Svetopisemska ženska, ki je za ples pred Herodom zahtevala glavo Janeza Krstnika. — 54. Veznik (starejša oblika). — 55. Kazalni zaimék. — 56. Mastna tekočina. — 58. Sorodnik (očetov oče). — 59. Bližnja sorodnica. — 61. Stanje brez svetlobe. — 63. Žuželka, v vročih dneh zlasti živalski nadležna. — 64. Del sobe. — 65. l. — 66. Skupen (hebrejski) izraz za 5 Mojzesovih knjig. — 68. Del človekovega telesa. — 70. Poškodba kože, ki jo povzroči kača ali kaka žuželka. — 71. Ribiška potrebščina. — 72. Kratko trajajoč močan zvok. — 74. Zdraviliško mesto ob Donavi na Nižjem Avstrijskem, prej znano po znamenitem benediktinskem samostanu. — 76. Lahko-atletski izraz. — 77. Vrsta žita. — 78. Na zadnjem delu živalskega telesa je. — 79. Govedo s širokim rogovjem, živi deloma še neukročeno. — 81. Del noge (manj znan izraz). — 83. Veznik. — 84. Kazalni zaimék. — 85. Izraz pri nogometni igri. — 86. Vsi si ga dandanes želimo. — 87. Tujka, ki pomeni »poseben, svojevrsten«. Uporabljamo jo zlasti, če hočemo poudariti svojskost neke ženske obleke. — 89. Medmet. — 91. Na vsako vprašanje ga pričakuješ. — 93. Pridevník, ki pove, da nekdo ugaja, mika. — 95. Najmanjša enota dinarske veljave. — 96. k i e i.

Navpično: 1. Veznik, isti kot pod 83) vodoravno. — 2. o. — 3. Mesto ob Soči na Tolminskem, znano iz zadnje svetovne vojne. — 4. Sladka reč.

— 5. Vsakdo ga ima. — 6. Šolska (pisarniška) potrebščina. — 7. o. — 8. Kratica pred imeni svetniških oseb, ki sicer še niso proglašene za svetnike, a jih že lahko javno častimo. — 9. Mesto v severni Italiji, zahodno od Benetk. — 10. Bog je iz njega prvega moža ustvaril. — 11. Drug izraz za pego. — 13. Elegantna družabna soba. — 14. a. — 16. p. — 17. Ljudski izraz za medsebojno obratovanje. — 19. Zdravilna rastlina. — 20. Príslov (izraza odstranitev n. pr. iz kakega prostora). — 21. Ime enega izmed mesecev. — 23. o. — 24. Egiptsko božanstvo. — 25. Kratica za člen. — 30. g k. — 32. Obširna pesnitev, navadno zgodovinske vsebine. — 33. g. — 34. Pri gorenju nastaja. — 35. Če človeku neha biti srce, potem... — 36. Kratica za mestno občino ljubljansko, tudi kraj ob reki Tisi. — 37. Ograja. — 39. Glasbeni izraz. — 41. Hrvatska vprašalnica. — 43. Majhen denar. — 44. a. — 45. Velika posoda. — 46. Del zidu. — 48. Pridevník, ki pove, da je nekdo sam, brez znanstva in družbe. — 50. Nadležen plevel. — 52. Izraz pri tenisu. — 53. Najmanjši del stvari. — 55. Muslimanski duhovnik. — 57. j. d. — 58. Naprava za popravlanje ladij. — 60. Del cirkusa. — 62. Črko r izgovori zvočno! — 63. Služabnik pri nekdanjih plemenitnikih. (Navadno je spremljal svojega gospodarja in mu nosil orožje). — 64. Če te zadene, skoraj gotovo umreš. Tudi pri strehi je. — 65. Zabava in šport na račun živalskih življenj. — 67. Preplah (n. pr. sedaj v vojni, če se bližajo sovražna letala). — 69. Prebivalec glavnega mesta v zadnjem času premagane balkanske države. — 71. Hrvatski izraz za vas, a znan tudi pri nas. — 72. Pesniški izraz za veselo gostovanje. — 73. Veznik. — 75. Pod zemljo rijejo. — 78. Oni pod navpično 75) ga pod zemljo naredijo. — 79. Pogojna členica. — 80. Zlog, ki ga pojemo, kadar ne znamo pesmi besedila. — 82. Športni izraz. — 84. Velika strelna priprava. — 85. Mesto na zapadni obali Prednje Indije, znano iz življenja sv. Frančiška Ksav. — 86. m. — 88. Medmet, pomeni odklonitev, zanikanje. — 90. Osební zaimék. — 92. Kratica za majhno utežno mero. — 94. Osební zaimék.

Rešitve je poslati najkasneje do 30. junija 1941 na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana, Vzajemna zavarovalnica. Deset pravih rešitev bo nagrajenih z lepimi knjigami.

Nerazumljivo. A.: »Čevljar tukaj na oglu ulice je napovedal konkurz. Nerazumljivo mi je, da se ta človek ni mogel obdržati.« — B.: »Ali je imel dostj dela?« — A.: »Se vprašate! Samo mi smo mu ostali tri tisoč dolžni.«

Moji dragi prijateljčiki!

Pa smo zopet skupaj, upam, da vsi zdravi in že kar zadovoljni. Gotovo ste že mislili, da sem junaško padel, ko ste zvedeli, da sem se šel vojake. O, res sem padel, še celo večkrat in prav temeljito, v slavonsko blato namreč. S tem sem vam že namignil nekoliko, kje sem se potikal. Vi bi seveda strašansko radi izvedeli, kako je bilo tam doli in kaj vse čudnega sem tam doživel. Danes vam tega še ne morem povedati. Sem še ves pretresen in izmučen. Tudi nekam slabo vidim. Saj veste, kako je zjutraj, ko vstajate. Manete in manete si oči, pa kar ne morete se znajti v budno stanje. Pa bo že še prilika, da vam vse natančno poročam, kako je bilo. Do takrat pa potrpite!

Sedaj spet hodite v šolo. Hej, ste se opekli! Tamle okoli velike noči ste mislili, da so nastopile večne počitnice. Pa ste morali kmalu spet v šolo in sedaj vas gledam, kako v potu svojih obrazov postajate iz dneva v dan bolj učeni. Pa je kar prav tako. Saj veste tisto od Janezka, ki se uči, da bo enkrat kot Janez kaj znal. In brihtnih Janezov nikoli ne bo preveč.

Nestrpno že čakate, kakšno nagradno nalogo boste dobili. Morda celo kdo misli, da sem pri vojaki Bog ve kaj novega pogruntal. Se motite. Tam sem se vas sicer mnogokrat v duhu spominjal, a na nagradne naloge ni bilo časa misliti. Pač pa menim, da vam tale

zlogovnica

ne bo delala prehudih skrbi:

a, a, a, a, al, ar — ba, be, be, bo — ca, ca, ca, ei, ci — če, če — da, dar, de, der, di, do, do — en, en, ev — gelj, gli — ha, hol — ja, ja, ja, ja, jan, je — ka, ka, ki, ko, kon — la, le, lju, lo, lo, lu, lu — ma, ma, me, me, mev, mi, mi, mon — na, na, na, nec, ni, ni, ni, nij, no, no — o, o, o, ob, od — pa, pe — ra, ri, rib, rov, ru — sel, ska, sti, stič, sto — štan, štran — ter, tin, to — u — va, vi, vi, vo, voj — za, zi, zus-

Kaj neki skriva ta zlogovnica? Kar pričnite iskati. Besede so od sile lahke. Če boste najdene besede po vrsti zapisali drugo pod drugo in prečitali njih prve črke od vrha navzdol, boste našli resnico, ki je v vseh časih tolažljiva, sedaj pa

še prav posebno. Kaj pa naj posamezne besede pomenijo? Pazite dobro:

1. Ime rimskega cesarja, ki je dal prvi svobodo sveti Cerkvi. — 2. Brez njega ni jela. — 3. Vzvišen prostor v šoli, pa tudi po dvorinah, da lahko na njem igrajo. — 4. Delavec, ki opravlja silno nevaren posel globoko v zemlji. — 5. Slomšek je rekel o njem, da ga po pameti pijmo, da pameti ne izgubimo. — 6. Krstno ime znamenitega voditelja države. — 7. Gledališka igra, pri kateri igralci samo pojejo. — 8. Zemlja, iz katere žgejo posodo. — 9. Največja vojaška edinica. — 10. Eden izmed letnih časov. — 11. Velikonočni vzklik radosti. — 12. Nekdo, ki navadno mojstra ne prekosi, če ga pa, je pa res kempelje. — 13. Mesto v Severni Italiji, kamor mnogi romajo k svetniku, ki ga vsi dobro poznate. — 14. Drevo, ki ima trnjeve veje in spomladi krasno dišeče cvetje. — 15. Glavno mesto Dolenjske. — 16. Vrsta solate; nekateri je ne marajo, ker greni. — 17. Gozdni sadež; imenuje se pa tako tudi kraj južnozahodno od Ljubljane, znamenit po ogromnem železniškem mostu, ki je bil v tej vojni porušen. — 18. Zelenica v puščavi. — 19. Pravijo o njej, da »dolg delac«. — 20. Kraj na Dolenjskem, znan po belih menihih. — 21. Kraj na Dolenjskem, znan iz mnogih dovtipov. — 22. Bela kovina, ki iz nje delajo tudi posodo, pa je važna zlasti za vojskovanje. — 23. Sveta cerkvena posoda. — 24. Domača žival, s katere imenom se ljudje zmerjajo. — 25. Žuželka, ki je zglede pridnosti. — 26. Kako pravimo namesto: Presv. Rešnje Telo? — 27. Cvetlica, ki jo najrajši nosimo v gumbnici ali za klobukom. — 28. V litanijah vseh svetnikov prosimo, naj nas je Bog reši. — 29. Zelo grenka zdravilna rastlina. — 30. Dolžinska mera in sicer zelo dolga. — 31. Če zavriskaš, pa te od gozda in hriba oponaša. — 32. Naslov japonskega cesarja. — 33. V vsaki opojni pijači je. — 34. Božji Sin.

Mislím, da boste to zlogovnico prav vsi gladko rešili ter imeli z najdeno resnico mnogo veselja.

Če vam pred koncem šolskega leta ne bom mogel več pisati, vam že sedaj želim, da bi jo ob koncu šole vsi dobro in celo odlično izvozili.

Lepo vas pozdravlja

brat Ivo.

Vsakemu naj skrb družine prva bo, zato zavarovanje plačaj, pa čeprav težko!

Napačno je razumel. Mati: »Ali ti nisem naročila, da pazi, kdaj bo mleko prekipelo!« — Sinček: »Saj sem pazil; točno ob pol sedmih je bilo.«

Preseljevanje duš. A.: »Ali ti veruješ, da se duše selijo iz živali v ljudi in narobe?« — B.: »Seveda verujem!« — A.: »Kako moreš kaj tako odvratnega verovati?« — B.: »Ker sem sam skusil. Pred petimi leti sem ti posodil »jurja«. Takrat sem bil gotovo še osel.«

Zaletelo se mu je. Predsednik na zborovanju društvenikov: »Torej naš prvi skupni izlet se vrši na velikonočni ponedeljek, in sicer popoldne, če bi dopoldne deževalo, če ne pa dopoldne, če bi popoldne deževalo.«

Kakor se razume. Tilka: »Veš, moj ženin mi je danes rekel, da mi manjkajo samo še peruti. Najbrž je mislil, da bi potem bila celi angel.« — Rozika: »Ali pa cela gos.«

Salomonska razsodba. Fatima in Afra pritečeta z gosko h kadiju. Vsaka trdi, da je gos njena. Kadi: »Fatima, ali je ta gos Afrina?« — Fatima: »Ni, na noben način ni!« — Kadi: »Afra, ali je gos Fatimina?« — Afra: »Alah ve, da ni!« — Kadi: »Tako je! Gos ni ne Fatimina ne Afrina, temveč moja. Hamdija, nesi jo v kuhinjo!«

Nista se razumela. Ravnatelj: »Gospod Farčnik, sinoči ste sedeli z dvema gospodoma v kavarni. Onadva sta nesramno zabavljala čez mene in vi niste pri tem niti ust odprli.« — Farčnik: »Oprostite, gospod ravnatelj, jaz načeloma nikdar ne zabavljam nad svojimi predstojniki.«

Dober nasvet. Ravnatelj: »Torej, gospod Vučnik, od danes dalje boste vodili blagajniške posle. V primeru, da bi bili kdaj zaradi katere koli stvari v dvomih, vam svetujem, da sežete na tole polico s knjigami in pogledate v kazenski zakonik.«

Heine. Nemški pesnik Heine je bil povabljen na neko hišno zabavo. Med drugimi je nastopila tudi gostiteljjeva hčerka in odpela neko arijo. Gostitelj vpraša Heineja: »Kako vam kaj ugaja?« — Heine: »Moram priznati, da mi je lani mnogo bolj ugajala?« — Gostitelj: »Lani? Saj lani se še sploh ni ukvarjala s petjem?« — Heine: »Saj, saj! Prav zato mi je bolj ugajala.«

Javna zahvala

Podpisana Kovač Ana, na Poljani pri Prevaljah, se Vzajemni zavarovalnici, odd. KARITAS, prav prisrčno zahvaljujem za hitro izplačilo posmrtnine po mojem rajnem možu Kovaču Alojziju, upok. železničarju. Moževo bolezen je bila zvezana s precejšnjimi stroški ter mi je izplačana vsota res dobrodošla ob pravem času. Kdor še ni zavarovan pri KARITAS, naj se takoj zaveruje, kar izrecno vsakomur toplo priporočam.

Poljana pri Prevaljah, 2. Jan. 1941.

Kovač Ana, s. r.

Ilustracije in klizeji

dajo reklamni žele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kamenotisk e Knjgotisk
Bakrotisk e Klizarna
Litografija e Offsettisk

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**

Zahvala

Podpisani Krek Alojz, Stražišče 72, se natančneje zahvaljujem Karitas za izplačano darilo 100 dinarjev ob rojstvu mojega sina Martina in to zavarovanje kot res socialno ustanovo vsakomur priporočam.

Prosim, objavite zahvalo v »Naši moči«.

Alojz in Angela Krek, s. r.
Stražišče.

Zjutraj v hotelu. Vrtar gostu: »Upam, da ste dobro spali?« — Gost: »Hvala! Vsekakor bolje kot stenice, ki niso mogle vso noč zatisniti očesa.«

Ormož, 9. XII. 1940

ZAHVALA

Zahvaljujem se Vzajemni zavarovalnici, oddelku KARITAS, za takojšnje izplačilo posmrtnine po mojem sorodniku ter priporočam vsakomur, da se pri omenjenem zavodu zavaruje.

Z odličnim spoštovanjem
ZABAVNIK FRANC, s. r.

MEŠETARJI

Fovest iz notranjskih hribov. Spisal Ivan Campa.

(Nadaljevanje.)

Volčjanova družina je sedela pri južini. Tako je bila številna, da so se vsi člani komaj zvrstili okoli velike javorjeve mize, ki je bila vsa črvava od starosti. Mati je prinesla na mizo kolerabo — mešanico krompirja, fižola in kolerabe. Velika skleda je bila, a Volčjanovka je dobro vedela, da ne bo ostalo nič v njej. Osem ust pa res nekaj poje. In družina še dobro odmolila ni pred jedjo, ko so se mlajši že sprli, kdo bo pojedel tiste tri ocvirke, ki so se kakor po nekem čudežu znašli v skledi.

»Pri miru in ne preganjajte se ko psil« je mirila Volčjanovka. »Kakšne ocvirke bi pa radi? Saj jih nič! In prav gotovo si ni mogla misliti, da bi bili zares. Zabelo tistega ščeneta, ki so ga zaklali za lanskí božič, so že zdavnaj porabili. Tisto malo masti, ki jo je od tedaj kupovala vsak teden, je bilo pa tako skopo razdeljeno na vsakodnevne obroke, da je kaj. Samo toliko, da se ni moglo reči: nič ni zajefalo, ko je zabelila.

»So, so, ocvirki!« je zatrjevala najmlajša. »Poglejte jih, mati!«

In Volčjanovka, ki je bila hudo kratkovidna, je vstala in pogledala v skledo tako od blizu, da bi se bila s svojim pegastim nosom, od katerega je skoraj vedno visela kapljica, skoraj dotaknila jedi. In prav zares: na vrhu so bili trije dokaj veliki ocvirki.

»Čakajte! Enega vzemi Jožek, drugega Micka, tretjega pa Lojze!« je velela.

Malčkom, ki so bili deležni te izredne do-brote, so se zaliti obrabki kar razlezli od smeha. Iz oči, ki so pri vseh treh čudno spominjale na lisičje, se jim je kar pobilskalo. Planili so vsak po svojem ocvirku kakor vrana po piščetu.

»No, mi drugi si jih pa lahko mislimo,« je nekam porogljivo dejala Marjetka, ki je bila naj-starejša med otroki. »Pa ko bi bil vsaj prašič kaj stopil v kolerabo!«

»Če ni, pa ni,« sta dejala France in Stane, ki sta sestri sledila po starosti. Prvi je bil že od-pravil šolo, drugega pa je pozimi čakala še po-navljalna.

»Pametni bi bili in h kakšnemu poštenemu delu bi se spravili, ko ste že taki bikani, pa bi bilo lahko ocvirkov na kolerabi in kaj prašičjega duha v njej. Dokler vaju bova vse samo midva z očetom zalagala, bo slaba pri hiši,« je dejala mati, ki jo je malo zbudilo otroško govorjenje.

»Saj sem že večkrat hotel za hlapca, pa me ne marate dati,« je očitaloče dejal France, ki bi bil strašno rad prišel h kakšnemu mesarju ali mešetarju za gonjača.

»Kaj boš ti, ki te še nikjer nič ni,« ga je za-vrnila mati. »Marjetka naj bi se kam dala, Mar-jetka.« Pogledala je hčer, ki je zamišljeno zaje-mala iz skleda. Zdelo se je, da se ukvarja s svo-jimi mislimi in je ta pogovor ne zanima preveč. Zdelo se ji je vse skupaj otročje. Ko pa je za-slišala, kaj je mati dejala, je takoj pogledala očeta, ki je pravkar sredi jedi postavil žlico po-konci na mizo in se z roko oprt ob njo zagledal skozi okno nekam po vasi. Ze nekaj dni je bil molčeč in ni z nikomer spregovoril kaj več, ka-kor je bilo treba. Domači so vedeli, da se mu spet nekaj kuha v glavi. Zdej se ni ozrl ne na ženo ne na hčer. Čez trenutek je spet začel zaje-mati in je počasi jedel dalje.

Otroci so kolerabo tako otepalí, da se je kar kmalu pokazalo dno v skledi. Na koncu so najmlajši trije še skrabajoče pogledali lončeno skledo, da ne bi morda še kaj ostalo.

»Moj Bog, kako jedo! Kdo vas bo pa redil čez zimo, ko vas je toliko! Saj bi še volká pojedli, če bi vam ga človek prinesel,« je spet zaskrbelo mater.

Otroci se niso mnogo menili za te besede. Takoj po molitvi so se razbežali na vrt in šli oprezovat, kje bi se dalo skrivaj sklatiti jabolko. Vsak zase si je namreč nabiral skrivno zalogo v skledju, ki je za ves svet ni hotel izdati. Bali pa so se, da bi jih oče pri tem poslu ne zalotil, zakaj vedeli so, da ima jabolka po drevju kar seštetá in gorje, če bi prišel kateremu na sled, da je klatil!

Marjetka je takoj po jedi začela pospravljati po mizi. Zmetala je žlice v skledo in z veliko

mujo pobrisala vanjo tudi čofance, da se ne bi pasle po njih muhe, ki so se čez poletje tako za-kotile v sobi, da je bilo še zdaj vse črno od njih pod stropom. Potem je odšla v kuhinjo, da bi pomila po jedi.

Volčjan in žena sta ostala sama v hiši. Ne-kaj časa sta oba molčala in gledala vsak v svoj kraj. On skozi okno, ona pa se je ozirala po ko-tih in po stropu. Zdelo se ji je, da je hiša že jako zakajena in da bi bilo dobro še pred zimo spet pobeliti.

Tedaj pa je on nenadoma spregovoril.

»Ti, stara, danes popoldne nimam nobenega takega dela, pa bom stopil doli v Loško dolino. Za puncu« — mislil je pri tem Marjetko — »mo-ram dobiti kakšno službo. Na zimo gre in mora se nekam spraviti, da ne bo za nadlego pri hiši. Dovolj je stara, da si bo sama služila kruh.«

Volčjanovka se je kar zdrznila. Čeprav je še malo prej gonila hčer od hiše, je to vendar pri-šlo zdaj tako nenadoma, da se ji je zdelo le še prezgodaj. Res, da jih je toliko pri hiši, kakor svetnikov v pratiki, a navsezadnje je Marjetka le njena hči in Bog ve, kaj vse ji je še name-njeno v življenju, če pojde tako zgodaj od doma. In če so se do zdaj vedno nekako pretolkli vsi skupaj, kako da se ne bi še poslej. Kar na vsem lepem jo je zdaj zaskrbelo zastran hčere in, ka-kor je Bog v nebesih, Volčjanovka ne bi bila rada videla, da pojde hči še to zimo od doma, da si služi kruh pri tujih ljudeh.

»Misliš, da ni še malo prezgodaj, če jo damo že zdaj od hiše? Malo premalo pameti ima še in lahko bi se izgubila. Saj ne bi nič marala, če bi ji preskrbel zaslužek kje v Novi vasi, kjer jo ima človek zmerom na očeh. Lož je pa le daleč navsezadnje in Loška dolina že veš, kaj je,« je mati skušala nekoliko ugovarjati očetu.

»Le ne sanjaj!« je zrasel Volčjan. »Kaj nisi šla ti še bolj mlada od hiše, kakor bo šla zdaj ona? No, in kaj se ti je primerilo v svetu? Nič! Kvečjemu moža bo lahko dobila s časom Zato pa pojdem, kamor sem rekel.« Ves odločen je bil.

Ni si mu upala še dalje ugovarjati. »Tako na-redi, kakor veš, da bo prav,« mu je še rekla, »in ne pozabi, da si oče, ki bo moral nekoč dajati pred Bogom odgovor za svoje otroke.«

»Vražja baba,« je potreslo Volčjana. »Same pridige in babje neumnosti! Za zlodja vendar, saj si jo sama podila od hiše!«

Zdej je žena vedela, da ne sme nobene več ziniti, zakaj če vzkipi, bo joj pri hiši. Ni, da bi se šalila z njim. Brez besede je odšla v kuhinjo.

Saj to prav za prav ni bila kuhinja, zakaj iz veže, ki je bila še nekako pobeljena, si pod ve-likim obokom stopil pod drugi obok, ki je bil čez in čez ves sajast v zakajenem kotu je bilo veliko ognjišče, poleg njega pa krušna peč. Dim je uhajal naravnost pod strop, od koder je bil po-tem speljan dimnik Poda v tem prostoru sploh ni bilo, hodili so kar po umazani ilovici, na ka-tero je bilo položenih nekaj škrlilj. To je bila edina hiša v vasi, ki je bila zidana še po starem. Vse druge so bili že davno predelali in preno-vili. Marjetko je bilo kar nekam sram, kadar je stopila v ta prostor. Zdelo se ji je, da se v njem odraža vsa revščina, ki je bila doma pri njihovi hiši.

Ko je Volčjanovka stopila v kuhinjo, ji je nenadoma postalo neprijetno. Tako se je vrtela po prostoru, kakor da ne bi vedela, kaj hoče. Pa je prav dobro vedela, samo nerodno ji je bilo začeti. Skrbelo jo je za Marjetko, če bo res mo-rala od hiše in vedela je, da ji mora povedati že zdaj nekaj koristnih stvari in ji dati nekaj naukov. Pa je bilo že tako, kakor skoraj v vsaki kmečki družini: razdalja med starši in otroki, ki so malo odrasli in začeli po svoje misliti, je bila tolika, da je skoraj ni bilo mogoče premostiti.

»Lonca od kolerabe tudi ne pozabi umiti,« je dejala mati, da bi se na ta način laglje zaplela s hčerjo v pogovor.

»Kako, če je pa koleraba še v njem?« je vpra-šala Marjetka in materi je bila neskončno nepri-jetno.

»Oh, saj res, pozabila sem, da sem pustila nekaj jedi za popoldne!« je dejala in ni vedela v besedah ne naprej ne nazaj. V zadregi je začela šariti pred pečjo, pa je bila tako razburjena, da so se ji roke kar tresle. Le malo je manjkalo, da ji ni zdrknila iz rok velika lončena latvica. Ko-maj jo je prestregla.

Marjetka je to videla in ni mogla razumeti, kaj je z materjo. Saj ni bila še nobenkoli tako čudna.

»Bog pomagaj, pustite no, saj mi boste še kaj ubili! Bom že sama. Tako se čudno vrtite, kakor da bili pijani. Lepo vas prosim, pojdite ven. Če zmerom vse sama storim, bom tudi zdaj. Nimam rada, da mi gledate pod roke,« je dejala hči, ki jo je materino početje res vznemirjalo.

Te besede pa so bile take, kakršnih si je Volčjanovka želela. Zdej je takoj vedela, kako mora začeti, da ji pred hčerjo ne bo nerodno, ko ji bo dajala nauke.

»Pijana, saj, pijana. Zate me skrbi, pa sem taka. Boš že videla, kako ti bo še nerodno, ko ti bodo tuji ljudje gledali pod roke. Pa ne samo pri enem delu, ampak pri slednjem.«

»Oh, mati, lepo vas prosim, pojdite. Ne vem, kaj ste se kar na vsem lepem prišli obrezat óbme. Saj sama vem, da bom morala še marsi-katero požreti pri drugih ljudeh, ni treba, da me zdaj še vi spominjate na to,« je Marjetka postala še bolj slabe volje.

»Mati sem ti, pa te moram poučiti, kako in kaj. Zdej zdaj boš morala od hiše. Oče pravi, da pojde danes v Lož, da ti poišče kakšno službo. Bog ve, kam te bo zgovoril. Meni pa ni vseeno, kam pojdeš. Svet ni kar tako in boš morala presneto paziti, če boš hotela ostati poštena. Za to mi je in za nič drugega. Sama sem služila, pa vem, kaj je svet in kako jo dekile lahko zavozijo.«

Marjetka se je zdrznila. Na mah ji je bilo vse jasno. Tak taka je ta reč: oče jo gre danes prodajat. Materi ni povedal, h komu pojde. Mar-jetka pa prav dobro ve. Nenadoma se ni mogla več premagovati. Sedela se je na mokro stolico pod zamreženim okencem, ki je gledalo pod so-sedov kap, in začel jo je lomiti jok.

Volčjanovka je bila zdaj še bolj zmedena. Ni vedela, ali naj tolaži ali naj se jezi.

»Bog pomagaj, saj ni taka reč, če pojdeš služiti. Saj me srce boli, če pomislim, da boš morala od hiše. Pa kaj hočeš: toliko nas je, da ne moremo več živeti pod isto streho. Saj ne bo tako hudo, kakor si misliš. Če bi bilo po mojem, bi ostala še dolgo doma. Bi se že nekako pretolkli tudi naprej, če smo se do zdaj. Ampak oče je odločil. Kadar pa oče nekaj sklene, že veš, kako je.« Vse to je bilo bolj opravičevanje, kakor tolažba. Volčjanovki se je zadelo, da je naravnost greh pošiljati otroka od doma. Le kaj si bo zdaj hči mislila o njej. Če se ji v svetu kaj primeri, si bo mati vse življenje očitala, da je ona to zakrivila, ker je poslala tako mlado od doma.

»Marjetka,« je spet začela, »saj grem k očetu, da si premisli še za nekaj časa. Samo ne ver-jamem, da bo kaj zaleglo.«

»Sama vem, da ne bo! Tudi ni treba hoditi,« je ihtela Marjetka. »Saj vam po pravici povem, da sem že sama mislila od hiše. Pa bi si bila priskrbela tako službo, da bi bila kaj vredna. Oče me gre pa prodajat in zato mi je hudo.«

»Otrok, ne govori pregrešno o očetu!« je opomnila mati.

»Nič!« je odsekalo dekletu. »Prav dobro vem, kam ga nese. Dovolj je že namigoval zadnje dni, samo razumela nisem, zakaj je vse to dobro. Zdej pa vem. Saj vam gotovo ni povedal. Da boste vedeli; pri Kožuharju me bo ukordal, ker bi rad, da bi se Kožuhar zagledal vame in se poročil z menoj!«

»Kristus!«

»Pa se oče presneto moti, če misli, da bo šlo tako gladko! Nekaj pa tudi jaz zamorem. Če bo oče res hotel, da pojdem k temu razbojniku, poj-dem. Ampak mu bom naklepala kakšno tako, če bo začel količkaj siliti vame, da me bo dal drugi dan od hiše. Ne bo šlo kar tako, ne, kakor si oče misli. Tudi...«

Naprej si ni upala več govoriti. Slišala je, da gre oče po stopnicah iz podstrešnice. Gotovo se je šel preoblačiti za Lož.

»Okrog hiše pospravite,« je dejal, ko je v zakmašnji obleki za hip pogledal v kuhinjo. Po-tem je odšel brez pozdrava.

Mati in hči sta gledali za njim, potem pa sta obe hkrati planili v ponoven jok.

Učenjak in zakon. Špela: »Zakaj je pa pro-fesorju Pivniku njegova mlada žena ušla?« — Meta: »Ker je rajši proučeval duševno življenje žuželk kot pa njeno.«